

Обележена осамдесет и прва годишњица Погрома у Новом Саду

У понедељак, 23. јануара 2023. године, на новосадском Кеју жртава Рације обележена је осамдесет и прва годишњица злочиначке Новосадске рације, која се догодила у јануару 1942. године.

У подне, код споменика „Породица“, сабрали су се представници Српске Православне Цркве и Јеврејске општине у Новом Саду, делегације Града Новог Сада и Скупштине Војводине, представници покрајинских, градских и војних власти и институција, амбасадâ Израела и Мађарске, градоначелници и представници страдалних градова и општина у Републици Србији, политички и културни делатници, потомци невино пострадалих у Погрому, као и многобројни народ.

На почетку програма присутнима се обратио г. Милан Ђурић, градоначелник Новог Сада, који је истакао да постоје датуми који нису само део историје и сећања већ представљају велику животну лекцију за све нас, као и за оне после нас. „У те датуме спадају и ови јануарски у којима одржавамо помен на језиво страдање наших суграђана пре осамдесет и једну годину. Сећање на ове дане мора вечно да живи и зато Град Нови Сад покреће процес изградње

Меморијалног центра посвећеног жртвама јануарског Погрома 1942. године. То је наша људска и историјска обавеза и одговорност”, нагласио је градоначелник Новог Сада.

У наставку програма, г. Исак Асиел, врховни рабин Србије, одржао је помен у име Јеврејске заједнице Србије.

Помен невино пострадалим жртвама Новосадске рације служио је Епископ ваљевски г. Исихије, уз саслужење новосадског свештенства. У наставку помена чланови хора Саборног храма „Свети Георгије” појали су тропар и кондак светим мученицима бачким. После помена, Преосвећени владика Исихије је изговорио пригодно слово:

„Уважени господине градоначелниче, уважени председниче Скупштине Војводине, уважени господине генерале и остали представници Војске Србије, уважени представници покрајинских и градских институција, ваше екселенције амбасадоре Израела и отправниче послова Амбасаде Мађарске у Србији, поштовани градоначелници и представници градова и општина мученика̂ пострадалих у Другом светском рату, драги брате раби Исаче, драги ученици новосадских школа основних и средњих, поштоване госпође и господо, драга браћо и сестре!

Велика ми је част припала данас да могу да одслужим овај свечани помен и да се заједно са Новосађанима и са нашим гостима молитвено сетимо те наше браће и сестара пострадалих невино у оне страшне јануарске, богојављенске дане, овде у Новом Саду 1942. године. Са благословом Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина Иринеја – мога брата и саслужитеља у Христу, а, пре свега, духовног оца, уз кога сам узрастао у овим бачким крајевима више деценија – предводио сам ову службу помена. Хтео бих да вам се обратим са неколико речи и мисли поводом овог свечаног догађаја.

Сетимо се, браћо и сестре, уз помоћ овог ветра који брише овим Кејом новосадским, тих ледених дана 1942. године, одмах иза Богојављења, одмах иза празника када се Бог у највећој мери открива онима који верују, и, одмах иза тога, сетимо се те зиме која нам на најстрашнији и језивији начин представља супротност од Богојављења – скривање од Бога, одбацивање Бога, одбацивање и људскости као највећег дара Божјег, одбацивање не само љубави, саосећања и милосрђа него и најосновнијег људског инстинкта – самоодржавања. Сетимо се страшне муке које су претрпели наши Новосађани, наша браћа и сестре преци у тој зими богоостављености, када су

невини извођени и мучени и када су сви примили најстрашнију могућу смрт – бацани су под лед у ову величанствену реку Дунав, која је заувек остала освећена тим њиховим страдањем.

Знамо да Црква учи да мученичка крв освећује сву твар и да они, заједно са Првомучеником Господом нашим Исусом Христом, освећују земљу својом крвљу и њихова крв се уграђује у основе Цркве, а Црква јесте заједница са Богом, заједница у љубави и заједница људи једних са другима. Свечани кондак који опева мученике бачке гласи: Својом крвљу натописте њиве, реке, села и градове! Речи кондака повезују мученике бачке са свим мученицима Цркве. Као што је раби у својој молитви наводио стратишта у којима су страдали Јевреји, на истим тим стратиштима и неким другим по нашој земљи страдали су наши Срби, од Косова до Јадовна, и све Господ пригрли и увенча. Ми се клањамо њиховом невином страдању и молимо њих да нас заступају пред Господом и да нас оснаже љубављу и праштањем.

Није нама, браћо и сестре, циљ да се светимо. Божја је освета. Бог зна свакога од нас пре него што смо створени и Бог свакоме од нас даје и могућност да увидимо своје грехе, да се покајемо и да тиме примимо опроштај и много више од тога – да постанемо заједничари Царства будућег века. Бог онима који су невино пострадали даје посебну силу да нас заступају и да нас оснаже у љубави и у праштању, да бисмо се тако и ми сами чистили од својих грехова, јер свако ко опрости другима оне грехе које према њему врше, он ће и сâм примити опроштај од Господа. Заједно са њима кличемо ка Господу и прослављамо Га и заједно се молимо да у онај дан чујемо: Уђите у рај, децо бесмртности!

Невине жртве су увек победници, а џелати, који извршавају своје грехе и који су надахнути демонима и самим Сатаном, увек су губитници. Једино је покајање могуће ономе ко увиди грех. Стога грех морамо да објаснимо, да га опишемо, забележимо и у аналима, као и у научним и историјским радовима, али и у својим срцима. Зато се наша Црква труди да стално одржавамо помен у којем молимо Господа да упокојене невино пострадале држи у Свом сећању, а уједно да нам помогне да их и ми одржавамо у свом сећању. Чули смо од господина градоначелника да се заједничким снагама трудимо да подигнемо Меморијални центар који ће читаво наше друштво да подсећа на те догађаје, на та страдања, и да нам омогући да их још дубље држимо у својим срцима и у свом уму. Исто тако се трудимо да нашој омладини пренесимо те догађаје, те темеље нашег постојања. Зато је већ скоро дошло до тога да се наставна јединица која обрађује страдања и такозвану Рацију у Бачкој и у Новом Саду

предаје у свим школама у нашој земљи.

Пожелео бих свима да сећање држите у својим срцима и да се сви – свако на своме плану – трудимо да то имамо пред собом; да успостављамо молитвену везу са светим мученицима и да се тако сви нађемо пред Господом славе и да сви заједно са Њим уђемо у Његово Царство.”

Цвеће на споменик „Породица” положили су г. Милан Ђурић, градоначелник Новог Сада, г. Иштван Пастор, председник Скупштине Војводине, представници Покрајинске владе; г. Јахел Вилан, амбасадор Израела у Републици Србији и г. Габор Палинкаш, први секретар и отправник послова у Амбасади Мађарске у Београду; представници страдалних градова и општина у Републици Србији – Крагујевца, Краљева, Шапца, Сремске Митровице и Земунa; представници Јеврејске општине Нови Сад, представници Савеза Јеврејских општина Србије, представници Јеврејских општина Србије из Београда, Зрењанина, Суботице, Сомбора, Панчева и Кикинде; представници Матице ромске, као и потомци невино пострадалих жртава Новосадске рације.

Венац са брода Речне флотиле у Дунав су спустили, на челу са војним свештеником Селимиром Вагићем, представници Скупштине Града Новог Сада, Јеврејске општине Нови Сад и Матице ромске.

После програма уприличеног на Кеју жртава Рације, присутни су се упутили

мен-плоче

